

tografering af et enkeltbillede fra tv-skærmen med henblik på gengivelse i et dagblad i forbindelse med omtale af den begivenhed, der var genstand for den pågældende tv-udsendelse.

Den almindelige citatregel i lovforslagets § 22 finder anvendelse på gengivelse af uddrag af film i form af levende billeder, eksempelvis når klip fra en spillefilm vises i tv. Et andet spørgsmål er, om også enkeltbilleder (stillbilleder) fra film kan citeres med hjemmel i lovforslagets § 22. Der har i Ophavsretsudvalget været delte meninger om dette spørgsmål.

Ud fra den betragtning, at udnyttelsen af enkeltbilleder fra en film svarer til den normale udnyttelse af fotografier, finder Kulturministeriet, at en anvendelse af den generelle citatregel på enkeltbilleder i realiteten ville gøre den ophavsretlige beskyttelse af enkeltbilleder illusorisk. Som ved kunstværker og værker af beskrivende art efter § 1, stk. 2, ville et sådant standpunkt stemme dårligt overens med den almindeligt accepterede forudsætning om, at citatreglen kun giver adgang til at gengive uddrag af værker.

Kulturministeriet må på denne baggrund være af den opfattelse, at enkeltbilleder fra film og andre fotografier ikke bør kunne citeres med hjemmel i forslaget til § 22 om citatret.

Til § 23

Til stk. 1

Efter den gældende lovs § 14, stk. 2, er det tilladt, med de samme begrænsninger som i den almindelige citatregel, i kritiske og videnskabelige eller alment oplysende fremstillinger i tilslutning til teksten at gengive offentliggjorte kunstværker og værker som de i § 1, stk. 2, angivne, dvs. kort, tegninger samt andre værker af beskrivende art. Efter lovens § 14, stk. 2, 2. pkt., har ophavsmanden krav på vederlag, hvis to eller flere af hans værker gengives i en alment oplysende fremstilling.

Forslaget til stk. 1 om såkaldt kunstcitat medfører, at alment oplysende fremstillinger udgår af bestemmelsen. Herudover foreslås bestemmelsen omstruktureret, bl.a. således at citatbetingelserne om »god skik« og »det omfang, som betinges af formålet« indgår i lovteksten.

Et flertal i Ophavsretsudvalget har i betænkning nr. 1197/1990 foreslået, at den gældende tvangslicens i ophavsretslovens § 14, stk. 2, 2. pkt., udvides til også at gælde, såfremt blot ét værk af den samme ophavsmand gengives i en alment oplysende fremstilling. Et mindretal kan ikke tilslutte sig forslaget om, at der indføres vederlagspligt ved ethvert »citat« af kunstværker i alment oplysende fremstillinger.

Under høringen har forslaget til § 23, stk. 1, om at alment oplysende fremstillinger skal udgå af bestemmelsen, fået støtte hos Danske Billedautorer og Dansk Filmfotograf Forbund. Danmarks Radio, Den Danske Forlæggerforening, Danske Dagblades Forening samt Foreningen af Danske Kunstmuseer har udtalt sig imod, at alment oplysende værker udgår af bestemmelsen. Der henvises navnlig til, at en eneret på dette område vil medføre, at udgivelsen af værker af den nævnte art vanskeliggøres, eller at gengivelse af kunstværker i sådanne værker helt udelades.

Kulturministeriet finder, at den gældende bestemmelse om hhv. fri udnyttelse og tvangslicens vedr. alment oplysende fremstillinger bør ændres til en eneret. Forslaget skal ses som led i ministeriets fortsatte generelle bestræbelser på at styrke billedkunstnernes retsbeskyttelse. Hertil kommer, at der med oprettelsen af organisationen Danske Billedautorer må forventes at være gode muligheder for, at brugerne kan erhverve de nødvendige rettigheder centralt.

Under de nordiske drøftelser har der været enighed om, at der bør gælde en eneret til »citat« af kunstværker i alment oplysende fremstillinger. Et forslag af denne karakter er allerede gennemført i Sverige.

Med hensyn til gengivelse af kunstværker i kritiske eller videnskabelige fremstillinger finder ministeriet, at en uhindret adgang til at illustrere sådanne fremstillinger i almindelighed har en vis betydning for den almindelige samfundsdebat. Bestemmelsen herom i den gældende lov foreslås derfor videreført.

Ligesom efter gældende ret er der knyttet to betingelser til den lovlige gengivelse i kritiske eller videnskabelige fremstillinger:

- Gengivelsen skal ske i tilslutning til teksten.
- Gengivelsen af kunstværkerne mv. skal ske i overensstemmelse med god skik og i det omfang, som betinges af formålet.

Sidstnævnte betingelse svarer til de almindelige citatbetingelser i lovforslagets § 22. Det skal dog bemærkes, at udtrykket »omfang« – i modsætning til det tilsvarende udtryk i lovforslagets § 22 – ikke sigter til, i hvilket omfang det enkelte værk må gengives. Da de af lovforslagets § 23, stk. 1, omfattede værker i almindelighed kun kan gengives i deres helhed, sigter udtrykket »omfang« i § 23, stk. 1, til antallet af de kunstværker mv., der lovligt må gengives med hjemmel i bestemmelsen.

Udtrykket »fremstillinger« dækker ikke blot skriftlige, men også mundtlige og audiovisuelle fremstillinger.

I den gældende fotografilovs § 7, stk. 1, findes en bestemmelse, der i det væsentlige svarer til den gæl-